

contra bonos profert. mel quidem & lanæ ejus in primis laudantur. Ad hæc, Brundisium portum habet quam Tarentum commodiorem. quippe ad Brundisium multi includuntur uno ostio portus, ab omnibus fluctibus tuti; intus receptis intra fauceis multis sinibus; ita, uti eorum forma figuram cornuum cervinorum exprimat. locus enim cum ipsa urbe maxime cervini capitis speciem habet; quod Messapiorum lingua Grention dicitur. Tarentinus vero sinus non omni parte à fluctibus est immunis, quia patet; præterquam in intimo habet recessu quædam vadosa. Præterea, è Græcia & Asia rectus est ad Brundisium trajectus: omnesque huc deferuntur, quibus Romam iter est. Sed & Cicero in Philippica 1: Quum Brundisium iterq; illud, quod tritum in Græciam est, non sine causa vitavissim; Kalendis sextilibus veni Syracusas; quod ab urbe ea transmissio in Græciam laudabatur. Hinc & illud Plinii, lib. 111, cap. XI: Brundisium, in primis Italiæ portu nobile, ac velut certiore transitu, sicuti longiore, excipientè Illyrica urbe Dyrrachio cccx millium trajectu. Nam, ut paullo ante ait, ab Hydrunte in Græciam brevissimus erat transitus, ex adverso Apolloniæ opidi, latitudine intercurrentis freti quinquaginta millium non amplius. Horatius lib. 1, Satyra v; qua iter ab Roma ad Brundisium usque describitur:

Brundisium longa finis chartæque viæque.

Atque hæc unica Silio fuit ratio, lib. VII, istius versus:

Nec non Brundisium; quo desinit Itala tellus.

De situ hæc innuit Lucanus lib. v:

— Curvique tenens Minoia tecta

Brundisii, clausas ventis brumalibus undas

Invenit, & pavidas hiberno fidere classeis.

Curvum dixit Brundisium, quia semicirculi in formam intimum dictorum sinuum recessum circumjacet. Idem Poëta de eadem urbe:

Hanc latus angustum jam se cogentis in arcum

Hesperia tenuem producit in aquor a linguam,

Adriacas flexis claudit que cornibus undas.

Cæterum ad Conditores urbis antiquos quod attinet, Herodotus (quem locum etiam Strabo ante supra scripta allegat) ait, Hyrium sive Vriam, medio inter Brundisium Tarentumque itinere situm opidum, à Cretensibus esse conditum, qui à classe Minois, in Siciliam profecta, eò evagati erant. Ab iisdem Brundisium

quoque vel conditum vel saltem postmodo habitatum innuit Lucanus. De Partheniis Lacedæmoniorum; ac duce eorum Phalantho quæ tradit è Trogi monumentis Iustinus, lib. 111, supra ad Tarenti originem enarrata sunt. Sed ex Strabonis verbis supra scriptis colligitur, totius Messapiæ peninsulæ caput fuisse ac regiam sedem Brundisium, quo tempore Brundisini cum suis Lacedæmoniis partem Brundisini agri, in eaque Tarentum opidum occuparent. Isidorus Orisius, lib. XIII, cap. 1111, sic scribit: Apulia est, ubi Brundisium situm est; quam Ætoli; sequuti Diomedem ducem, condiderunt. Portus Brundisini descriptio apud Cæsarem exstat. Et apud Zonaram Annal. lib. 111 hæc de isto portu leguntur: Eo tempore aucti opibus, Romani drachmis aureis uti cœperunt. Deinde regioni, quæ nunc Calabria dicitur, bellum intulerunt: id crimini dantes, quod Pyrrhum recepissent, sociosque infestassent; at revera ob eam causam, uti Brundisio potirentur, propter portuum commoditatem & facilem in Illyricum & Græciam trajectum. eodem enim vento spirante, & solvere ex eo portu, & in eundem adpellere licet. Voti compotes facti, colonos non modo Brundisium, sed & in alia etiam loca miserunt. Ergo Colonia postmodo facta Romanorum; cujus rei & Cicero & Livius atque Paternulus auctores sunt. Cicero ad Att. lib. 1111, epist. 1: Prid. Non. Sept. Dyrrhachio sum profectus. Brundisium veni Nonis sextilibus. Vbi mihi Tulliola mea fuit præsto, natali suo: qui casu idem natalis erat & Brundisinae coloniae: quæ res animadversa à multitudine, summa Brundisiorum gratulatione celebrata est. Livii Epitomator lib. xix: Coloniae deductæ sint Fregellæ; in agro Salentino Brundisium. Paternulus lib. 1: Initio belli Punici Firmum & Castrum colonis occupata, & post annum Æsernia, postque xxii annos Æsulum & Alsium, Fregellaque post biennium. proximoque anno, Torquato Sempronioque consulibus, Brundisium. Fuere consules A. Manlius Torquatus Atticus, & C. Sempronius Blæsus, anno à Roma condita 101x; ante natum Iesum cccxlv. Item Olymp. cxxxii, anno 1111, Romani colonos miserunt Brundisium. Posterioribus quoque temporibus celebrem fuisse urbem, patet ex Tabula: in qua primariae urbis signo notata est.